

lu-a, au patit-o de asta data asie de reu. — Dupa organismul besericeii noastre, agendele protopresbiteriali de administratiune se ingrivescu prin comitetulu si sinodulu prot. Comitatu prot. conformu § 63, are tota acele agende cari sunt prescrite pentru comitetulu parochiale in § 23 p. 5, a escrie concursu pentru ocuparea locului de parochu, in intiesu, protopresbiteru localu. si a combina list'a candidatiloru. Comitatu protopr. este asie dara organulu constitutiunale, care escrie concursu si stabileste conditiunile concursului. In concursulu primu scrisu, pre langa absolvirea studiilor gimnasiali s'a cerutu de la concurenti si atestatu de maturitate. Comitatu, terminandu-se concursulu au avutu sant'a detorintia in casulu de facia in contielegere cu comisariulu consist. de a combina list'a candidatiloru si pre acei concurenti cari n'a insustu conditiunile escrie prin concursu trebui s'e respinga de la candidatura, — in care numai cei cu calificatiune receruta au potutu intrá. — List'a de candidatura combinata trebui s'e o substerna sinodulu protopr. immultitu, — carui-a nu-i competea drep-tulu de a mai esamina séu combiná acéta lista de candidati, ci numai s'e faca alegerea intre candidatii aflati de calificati. — Intre toti candidatii numai unulu au insustu calitatile prescrite si prin urmare numai acestu individuu potea s'e se alega si nu pre langa elu si alti individi fara calificatiunea receruta. Necessitatea de a se substerne cons. arch. conf. § 53. trei individi numai atunci are locu, candu s'au alosu trei individi calificati in sensulu concursului. Consistoriulu au respinsu alegerea, cá-ci sinodulu protopr. nu s'a tienutu de conditiunile prescrite in concursu. — Neci decum nu au combatutu si nimicitu inse concursulu primu si nici comitetulu protopr. nu s'a potutu, dupa lege, abate de la conditiunile concursului primu.

Vorbitoriulu constatéza mai departe cá si dinsulu au cetitu certele cele urite d'in „Telegr. Rom.“ de unde au vedutu cá la sinodulu protopr. alu Merceurei au participatu cá membri sinodali DD. I. Macelariu, Bologa si Dr. Pecurariu, cari cu toti se tienu de parochia d'in Sabiu. Se mira oratorulu, cum au potutu acesti domni s'e primísca unu atare mandat, contra Statutulu org. cá-ci §. 4 impune strainiloru cari voiescu a se asiedia intr'o parochia, pre langa altele conditiuni si indetorirea de a portá si greutátile asemenea celor-lalti parochieni. Participarea susu-amintitiloru domni la sinodulu protopr. alu Merceurei este deci contra statutulu org. — In fine partinesce propunere comisiunii.

Dr. Pecurariu spune motivulu d'in care, cu calcarea legi s'au vedutu silitu a merge la Merceurea, si speréza cá m. sinodu apretiuindu acestu motivu, lu va absolvi de pe-catulu comisu. — Inainte de 20 novemvre 1871 pre candu avuse in anonriaz. *afacé private au venit la sinodulu deputatiune de trei membri, rogandu-lu cá s'e primísca deputatulu, care i l'au datu comitenti, loru, cá-ci dlu E. Macelariu aru fi compusu o clica, d'in doii Bologa, I. Macelariu si Grévu, de care sinodulu protopr. aru fi forte terorizatu. Vorbitoriulu s'au induplecatu a calcá form'a legi pentru a aperi legea insu-si, ceea ce se pote vedé d'in protocolulu sinodulu protopresb. luatu.*

E. Macelariu constatéza cá Consistoriulu archid. d'in varie motive au nimicitu doue alegeri. Statutulu org. dupa dinsulu, nu dá in privintia alegerei de protopresbiteru des-lincii specialii, pre candu acestea se afla in compendiulu de dreptulu Canonice alu Esc. Sale si anume in §. 391 unde se dice „cá votisarea de protopresbiteru este „nerestrinsa“, pre candu comitetulu protopresbiteralu afara de competintia-i au restrinsu dreptulu de alegere. Marturisesce cá nu-si aduce aminte cá sinodulu protopr. aru fi adusu unu con-clusu specialu, cá sinodulu nu s'aru afia indetoratu a se tiené de conditiunile d'in Concursu stabilite prin comitetulu protopr. Form'a legislatiunei besericeii noastre, dupa vorbitoriu, sinodale, si d'insulu nu concede cá acéta s'e se schimbe pre calea administratiunei, ci pre a legislatiunei. In lips'a unui regulamentu speciale statoritu de sinodulu archid. des-pre insusirile candidatiloru de protopr. trebue s'e se tiená de bas'a dreptulu canonicu, care pre langa aceea cá nu restringe votisarea cere cá alegandu-lu s'e aiba si mar-turia buna. Apostolulu Pavelu scriindu lui Timoteiu despre insusirile, care trebue s'e le aiba unu candidat de preotia, dice „cá se cade preotulu s'e aiba si marturia buna de la cei d'in afara.“ Mai aducandu si alte citate inainte d'in drep-tulu can. crede cá pana nu se va aduce pre cale legisla-tiva beser. unu regulamentu speciale in privintia califica-tiunei preotiloru, dreptulu de alegere alu sinodulu protopr. nu se pote restringe.

Stadiulu cestiunei este diferintia escata intre consist. archid. si sinodulu protopr. — Pre candu consist. archid. interpretéza §. 53 d'in Stat. org. cá alesulu protopresbiteru s'e fia la inaltimea misiunii, la nivelulu culturai, pre atanci sinodulu protopr. se vede atacatu in dreptulu seu de alegero, partinesce propunerea comisiunii.

Dr. Glodariu face propunere pentru inchiderea des-bateri.

Presiedintele recunoscé importantia obiectulu de la ordinea dilei si dice, cá noi trebue s'e padfmu legea cá pre lumina ochiloru nostri si marturisesce cá d'in cele aduse inainte nu i-a remasp alte de disu de cátu cá consist. archid. au purcesu legalmente in caus'a acéta si au fostu pentru inaintarea culturai cei adeverate si a progresu-lu la deciderea causei de facia.

Punendu-se la votu propunerea comisiunii se primesce cu adausulu Dlu Pecurariu.

Bugetulu casei se primesce dupa propunerea comisiunii. Cu acestea s'a gatatu ordinea dilei. — Presidiulu se adreseza dupa ace'a sinodulu cu urmatoriele cuvinte: Ajungundu la inchierea sesiunii de facia, s'e constatámu si la acéta ocaziune ordinea cea buna, care s'au observatu in decursulu desbateriloru, jertfele aduse d'in partea tuturor membriloru sinodali de a satisfacé mandatelu sale, pre care le-au primitu d'in partea comitentiloru pre cum si d'in partea congresulu metropolitau. Daca totu-si desbaterile si conclusele nostre intrun'a séu alta priviatia aru mai fi lasatu de acceptatu, acéta e de a se adscrie mai cu sema impre-giurariiloru, in cari ne aflámu. Deci ve multiamescu prea stimatiloru domni pentru bunavointia, carea a-ti manifestatu d'in destulu si in sinodulu nostru de acum si Vi poftescu cá Ddieu Atotu-potintele s'e Ve porte in pace si reintorca in sinulu familieloru D. V.; spre mangaiarea acéta de la anima Vi poftescu drumu bunu si sanetate!

La aceste cuvinte primite cu viue eschiamatiuni de: „S'e traiesca!“ deputatulu Brauu de Lemni rosti urmatoriele: Auspiciele ce ne au intempnatu cu ocaziunea intrunirei nostre, in cátu privescé person'a Esc. S. Parintelui Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a, au fostu sfasitorie de anima, — totu-si acéta dore-re ni s'au stemperatu si micioratu multu prin impartesfrire Esc. S. privitorie la ultimele sale dispositiuni (testamentarie). Tare ne-amu mangaiatu si despre aceea mesura a Esc. S. prin care au concediutu conducerea presidiulu in afacerile besericeii nostre Parintelui Vicariu si Archimandritu Nicolau Popea, unui barbata demnu si conducatoriu intieptu, care face onóre intregéi Archidiecece, si care cu indulgentia, imparitalitate, dragoste si blandetia a sciutu s'e intempine pre fia care d'intre noi, conducundu desbaterile in acelu modu incátu potemu fi mandrii despre importantele nostre agende si potemu fi multiamiti cá mergemu cu siguritate pre terenulu vietiei nostre constitutionali beser. si credemu cá tote ostenele le nostre voru aduce in totianii intreite si imbelsugate frupte posteritatii besericeii nostre. Pentru intiept'a conducere, indulgentia si imparitalitate primescé, inalte presidiu, dela noi cea mai cordiale si sincera multiamita. Repetfe manifestári de „s'e traiesca“ au urma-tu acestei cuventári.

Estrasu d'in „Telegr. Rom.“

Respunsu Dlu Dr. At. Marienescu

in Oravitia.

(Urmare*)

poporulu romanu d'in Orientu.

Una ochire agera in istoria Romaniloru strabuni, si intimpinámu asie d'icundu la totu pasiulu, — alu cincilea anu, — censura, numerarea poporulu; se invetiámu dara si noi de la strabunii nostri practici, cari au invetiatu de la tota lumea ce li-a venit mai bine la societá; s'e manecámu a ne cunoscó pre noi insi-ne, a numerá, a censura poporulu romanu d'in totu pamentulu patriei romane.

Ce? censulu poporulu romanu d'in 7 provincie! mare lucrú, cu greunu se pote, va dice unulu si altulu; ba se pote, si trebue, cá e cestiune vitala imperiosa atátu d'in consideratiuni politice, cum si nationali genetice — *) si literarie; tre-

*) Vedi Nrii 48, 49, 50, 52 si 54 ai „Fed.“

La pasulu acestu-a ni vinu in minte jidofilulu professoru cu vilfa Roesler, care s'a sculatú éra-si curundu in cartea titulata „Románische Studien“ Leipzig 1871. incepandu a buciná ni se pare pentru banuelie d'in Romania; — éra-si hora s'a vechia; istoria nu face a mentire despre romanu in Dacia incependu de la goti, huni, etc. pana in secululu alu 13-lea ergo nica a existatu pre aici; noi fára a responde sistematecu la loculu acestu-a, ne avendu la mana pentru cá cartea nu o avem la mana, ci numai cáte unu apelu, estrasu, palmure d'in foiele magiare facemu simpliceiter trei reflexiuni, — cea dantámu lui D. Roesler: scii Dle profesorú cine a scrius in seculii citati 3—13 istoria pentru totu orientulu Europei: da: singuri bisantini; scii apoi ce inséma cestiunea bulgara nedeslegata nici a ta-di; noi cu bulgarii amu facutu cauza comuna pentru libertate si independintia de sub bisantini, gravitandu une ori besericesce la Rom'a vechia; é'r' acum imperatii si scritorii bisantini se scie ca dupa dreptulu fundatoriulu Constantianu, patria latina-romana a lui Iustinianu, — fia cá de la Heracliu s'a elenisatu tronulu curtea imperatiloru — a numit'o: Romania; ma si pagonii turci i d'icu asie: Rumili; deci asie s'urpandu bisantini, unicii scritorii in Europa rosaríténa numele nostru gloriosu: lucru firescu ca pre noi ne-au acoperitu cu gotii, hunii, gepidii, bulgarii, avarii, pacinatii, cumanii, etc. pre-cum adi ngurii; pána ce in secululu 13—14 incepemu a ne descoperi fia si cá vlahi, olachi la straini — noi ne-amu numitu totu Romanu. — nedesvalim unu a data in ambele Dacie, nu suntemu inse, Dte Roesler. cu tote acestea acoperiti s'e nu ne vedi de la goti, huni pana la mongolii secululu 13., fie nu cum-va patimesci in bol'a comuna jiduvésca de dorerea de ochi; dá Dle, in secululu alu 13. — la D. Vóstre 1221 — pre candu d'ici, cá amu resaritu in Ardélú si Ungari'a

Trebue s'e ni cunoscemu fortiele multe pucine, pentru dí-lele de nevoi, s'e vedemu ce a mai intrecutu d'in viti'a latina in Orientulu Europei, dupa doue milenarie in lupta cu teutonii, sarmatii si scito-mogulii Asiei; s'e luámu esemulu de la poporele moderne — (chiaru in Ungari'a s'au sternitu la ora 11-éa) — cu cáta scumpetate cultivéza statistica.

Dar' apoi cum? s'e vedemu se audimu ce-va espe-riendu. — Dlu Dr. Marienescu motorulu acestei cestiuningasie, va se dica a fostu propunetoriulu: eu d'in parte-mi subscriu, si me oferu la colucrare, faca asie si altii chiamati, s'e ne potemu mandri cá strabunulu: longus ordo idem petentium decus — si atunci s'e conjure ceriulu si pamentulu, dar' multu in 10 ani, si vomu avé scria corectu cea d'antái Tabula censoriala a poporulu romanu d'in Orientulu Europei.

Dlu Marienescu si-a spusu degia in asta privintia consideratiunile sale in unu nr. alu „Federat.“; acum este rendulu nostru.

S'e spunemu ce e dreptu, multu mi-am sfarimatu capulu, — cum se dice in asta privintia; si a uneri vedendu indolentia nemarginita a publiculu romanu facia cu atá-tea proiecte, si institutiuni nationale puse degia unele in lucrare: cunoscute pre totu degetulu; m'am scarbitu in cugete pána d'upa capu; dar' apoi éra-si m'am intorsu, si m'am mustratu insu-mi; si am disu: lasa s'e fia, s'e semanámu sementia Dlu Marienescu ideea censurei gintei latine letrace; si voru veni tempuri mai bune, sementia buna trebue s'e produca acu-si cea dantámu Tabula censoriala a poporulu romanu d'in Orientu.

pote cá si schita lui S. Petru d'in ciuperci; noi scimu altcum; scimu cá Suabii, Sassoni flamándi, ai DTale d'in Ardélú pre atunci cersiau si intrigau precum si pána adi pre la curtile regesoi (atunci Andrea II.); cá s'e-si capete drepturi comune (d'in Terra Valachorum) la pasciune si intrebuintarea paduriloru (cum Valachis et Bisenis — Decretum Andreanam punct. 9.); scimu cá in seculu alu 13—14 d'incolo de Carpati s'oru organizatu principatele Mold. — Romane; d'incece aveamu duci, ducate, quantum satis in tier'a Oltulu, Sargetulu, Temisiulu, Maramoresulu (a se vedea la Bonfiniu tempii Anjouveniloru si a lui Mathia si altele sub suveranitatea regiloru Ungariei cari, preatunci (secl. 13) candu scorniti, siedeau la mesa indietá cá poporatiune politica, faptori ai tieréi; bunaminte s'e aducemu unu pasu totu de sub Andreea, cá si Roesler de aici datéza: d'in secl. 13. Nos Andreas gratia Rex Hungariae memoriae commendantes significamus quibus expediti universis: quod cum nos universis nobilibus, saxonibus, syculis et Olachie partibus transilvanis apud Albam Iule, etc. (Fejér Cod. Diplom. Hung. Tom. VI.)

Altcum amu potea s'e incepemu de la ospetiulu lui Atila cu Zerchon Marusiu s'e-si spunemu Dlu Roesler, ce inséma acolo passulu; lingua Ausonica (italica) si s'e producemu rendu in rendu pána in secululu 13.; ci mai repetimú nu e aici loculu; citámu inse de inchiaiare totu d'in acelu-a-si seculu una diploma ponderosa, in care se amintescé ducatu lu Linoiu; tier'a lui Senescu, cá pamentu, moscenire vechia romana; este provocare la armata romana „Volumus etiam, quod memorati Olachi ad defensionem terrae et ad injurias propulandas seu ulcendas, quae ab extraneis nostrae ditioni non subjectis interentur, j-m dictis fratribus cum apparatu suo bellico assistere et e converso ipsi fratres in casibus consimilibus, eis subsidium et jvamen juxta posse impendere teneantur. Diploma Belae IV. a 1247 quarto non. Iunii fratri Remboldo dom. hosp. Ierosolym. datum.

Acum poftimú in secululu 13. in Dacia lui Traianu principatu autonomu, mai multe ducate suzerane, duci, vovodi romani, si armata romana — in dieta olachulu factoru politice si totu-si dupa mintea suabulu Roesler se cadi atunci in pripa d'in lumea mare!!! in Dacia lui Aurelianu tronulu infrioriu alu Asaniloru. (Ioanitiu restorna pre Balduinu etc. corespondintia lui cu Inocentiu III. cu finea secululu 12. si cu inceputul secululu 13.) si totu-si Dlu professoru este ignorantu, pentru colonie traiane. Te pricepemú nemtiule.

A dou'a reflexiune: Redactiunei „Ellenór.“ unde in Nr. 95 a. c. cetescé raru: nou'a doctrina a lui Roesler pentru noi maghiarii este de mare insémetate; cum asie? romanii veniture; si totu-si de mare insémetate? pentru ce nu si venirea ciganiiloru cu ce-va mai tardioru? da, Domnule, va se dica, cá olachii moderni sunt nescari veniture de priu secululu 13. — cu ce-va mai inte cá ciganii — barbata eruditú cum esti Dta Cernatoni, probatu cu panea esiliulu liberalu; si totu-si inveti istoria patriei de la nemtii odiosi; inveti acolo, pre unde poti s'e cetesci scarba de compatriotii mosneni ai Ungariei; — altcum adio! acusi ne vomu intalni.

Reflexiunea d'in urma pentru on. publicu romanescu interessatu in cestiunea nostra genetica si statistica.

Da, Ardélulu si Ungari'a sunt unu depositoriu sacru alu monumentelor strabune romane; cauta in musee, cauta la totu pasiulu sub pamentu; cauta de a supra pamentulu la poporulu celu mandru, la muntii, codrii, prelucile, luncile, váile lui romane millenarie; (si totu-si Roesleru et Comp. nu ne vedu de ochi); la lucru deci.

Se dámu dovedi la lume

Cá n'aste veni mai curge unu sange de romano.

Codicele Romanu Geneticu si Topograficu, va s'e sature pre Dlu Roesler pána d'upa capu — cu elementu latinu d'in Orientu.

Ei asta-di traimu in epoc'a programelor; se urmedie dara unu feliu d'in planulu nostru:

1) Dacia de ore candu sè se arondeze in vre 100 triburi, sementie geneticesi a lesu topice;

2) unu tribu sè cuprinda de rendu 100 mii suflete, va se dica 100 triburi romane, sè produca complessulu elementulu da c-o-r-o-m-a-n-u in Orientu: 10 milioane coloni; 10.000 ginti romane;

3) numirea triburilor genetice sè se impumute de la genii cei mai mari, fundatorii, dieii, o crotitorii, luptatorii si luminatorii poporului romanu; buna minte Tribulu antaiu: Tribulu Ulpianu (pentru valea Hatiegului); tribulu Cuirinu, tribulu Martianu, tribulu Ar. Dianu, Ardenu, tribulu Silvaon, tribulu Aurelianu; tribulu Asanu; tribulu Iulianu; tribulu Marianu; tribulu Claudianu, tribulu Stefanesci; tribulu Mihaleni; tribulu Basarabu, tribulu Brancoveniu; tribulu Cantemiresci, tribulu Sincianu, tribulu Majorinu, etc.;

4) triburile topice sè aiba in vedere locurile istorice, orografice si hidrografice precum: Bihoru, Almasiu, Temisiu; Abruzzi, Vulcau²⁾ Somesin³⁾ Eriu⁴⁾ Crisiu etc.;

5. altu-cum numirea definitiva si arondarea triburilor Romane, ar' fi sè fia rezervata forului supremu, delegatiune istorico filologica a Academiei Romane din Bucuresci;

5. Daci'a arondata (in 100 regiuni); numai decatu sè se delinieze si publice — ca atare — prin una Carta etnografica; (totu tribulu romanu altu si altu coloru);

7. acum Academia romana sè publice concursu la censura;

8. va jalege 10 Censori romani; barbati devotati mareideia Censului;

9. Fia-care censoru va sè censureze ori mai bine conscria câte 10 triburi romane cu totulu 1. millionu suflete.

10. Censur'a una-data staverita ar' fi sè fia permanenta; se vedemu crescentia, vitalitatea elementulu romanu in totu deceniulu;

11. espedientulu celu mai potrivit alu conscriptiunei s'ar statorf in un'a conferintia ad hoc a celor 10 censori, verosimilu on. colegiari professorale, in cele doue luni libere vacatiunale si inarmati cu suit'a discipulilor, per pedes, calari, d'in comuna in comuna ar' fi sè fia factori de frunte ai censului romanu. Censur'a scrisa cu acèsta modalitate ar, desvoltá de minune Istoria si geografía (alesu topografia) natiunala, ma si filologia;

12. erogandele censului — le-amu calculatu minimum 1.000 fl. — (dar sè fia apoi lucru conscientiosu, vrednicu de numele onorificu: Censore romanu) câte pre unu censoru cu totulu 10 mii de fl. ar' fi detorintia natiunala se le acopere — la intrevinerea academiei — Statulu romanu;

13. Terminandu-si toti 10 Censorii — in trei ani — lucrările lor; s'ar delegá una comisiune de 2 la sectiunea istorica filologica a academiei romane, cá apoi sè puna in lucrare tiparirea codicelui grandeosu alu elementulu romanu d'in Orientu;

14. De ar' fi strainu statulu romanu de ide'a censului, fia-care tribu ar' fi relegatu la poterile sale 100 fl. — unu cruceriu la unu sufletu.)

(Va urmá.)

D'in comit. Satu-Mare, 22 maiu 1872.

Inim'a ni-se frange de dorere, ochii ni-se implu de lacrima, vedendu, cum noi romanii suntemu batjocoriti si in genere si in specie. Cá sè retacu multe altele generale, cá prin trécatu voiu sè atragu luare a-minte a o. p. rom. numai la unu articulu aparutu in toi'a relig. magiara „Katholikus Néplap“ despre „Casatori'a civila“ Nr. 15 a. c. in care insultele contr'a romanilor au ajunsu gradulu superlativu; la cari inse autoriulu si-au capetatu respunsulu meritatu in „Pesti Napló“ d'in 13 maiu a. c. editiunea de ser'a.

Éra in specie voiu produce unu casu infernalu d'in tiér'a Oasiunui, comun'a Negresci, — care nu mai are paruchia — enaratu de insu-si paroculu locului, si ginere-sèu totu preotu acolo. — Comun'a besericesca adeca, avendu ore care procesu, la pierdutu. Cutare adjunctu a advocatulu Wolkenberger d'in Seini, — fára de a avé antisti'a beser. vre-o scire, au esftu la faci'a locului, cá sè cuprinda pentru spesele cauzate cu procesulu. Nevrendu a resiste antisti'a bes. au propusu cá obiecte de cuprindere: maréti'a casa paruchia, ce se afla degiá sub acoperementu, séu pamenturi de ale beserice; inse acele nu sè-au primitu neci de cátu, numai la potiru, Cadelnitia li-au statu atátu cugetulu, cátu si cuventulu, ceea ce sau si implinitu,

²⁾ Cu Vulcau remanenu detori vre-o luna inca.

³⁾ Somesiulu de la abundanti'a somiloru — pesci.

⁴⁾ Eriu, Riu, Rivulus; — ér' unguresce — curge unelocuri cá vena sub pamentu.

⁵⁾ Tabelele despre „Censur'a poporului Romanu“, mentionate in Nr. trecutu, precum si planulu „Tribulu Bihorului“ se voru publicá in unu suplimentu separat. Red.

cá-ci intrandu in beseric'a, au pretiuitu potirulu, e adelnit'ia si vreo 3 centenari de feru prin nisece judani d'in locu, cari cu neastemperu au asceptatu in us'a besericee reesfrea acestei scene infernale!

Sè dá cu socotel'a, cá totu lucrulu este mistificatiune jidovésca; cá-ci judele cerc; de Lánszky s'au dechiaratu cu multa indignatiune, cá despre tota procedur'a n'are neci una cunoscentia, ma neci cá au fostu iertatu sè faca pasi de cuprindere fára impoternicirea dsale, cu atátu mai pucinu „sacilegiu.“ Credemu, cá respectivii incriminati si-voru luá drépta respaltire, de locu ce se voru face pasi la locurile competente.

Nu voiu lassá asta data neamintita placut'a scire, cá d. jude de la administratiune Simeonu Stanu lucra cu energia intru cele ce se tienu de investimentulu poporului d'in cerculu Dsale, de care se tiene si „tiér'a Oasiului.“

Vespe.

D'in tractulu Clusului, maiu, 1822.

De-si instructiunea in multa pretiuitele nostre scole confesiunale pare a progressá incetu, totu-si cu bucuria potemu constatá, cá poporulu romanu in multe párti se intereseza multu de caus'a scolara, si estu-modu o reinvia d'in grop'a ce i-a gatitu-o vitregitatea tempuriloru trecute. E cunoscutu inse, cá instructiunea numai acolo are asta-feliu de efecte, unde se afla barbati destinsi si iubitori de acèsta cauza, — de cari barbati in tractulu nostru se afla multumita creatoriulu — ér' d'in contra ea regresséza.

Nu-mi e scopulu a vorbi pre largu despre acést'a, ci a raportá despre unele lucruri nobile, cari se ivescu prin acestu tractu in genere, si in specie in residentia lui Gelu. Fiendu eu in serbatorile santeloru Pasee la beseric'a de aici, invetiatoriulu dupa latina incepú cu scolarii sei a cantá cantarile liturgice. O bucuria nespusa me cuprinse audiendu pre acei prunci micí cantandu in armonia de trei tonuri, carea in scolele nostre confesiunale, dorere, e una raritate. Vocea atátu de sublima a prunciloru, petrundeá anim'a fiacarui ascultatoriu si desceptá in densulu una pietate forte adunca. — A cantá in armonia e lucru forte greu chiaru si celoru ce sunt in etate barba téscá, cu atátu mai grei la prunci, ca ci, de-si tonulu loru e forte surprindietoriu totu-si fiendu-li poterile inca debile curundu degeneréza.

Ori-cine si-pote inchipni greutatea ce a intempinatu-o d. invetiatoriu in acèsta intreprindere, inse sciindu cá acestu-a e unu medi-locu forte nimeritu de a atrage pre poporu cátra scola, nu si-a crutiatu viet'ia si sanatatea, ci a continuatu-o pána candu vediu splendidulu fructu alu osteneleloru sale. Si intru adeveru prin acést'a dsa a escitatu in poporu unu zelulu atátu de mare, incátu dupa finirea servitiulu d'ieescu singurulu obiectu alu conversatiunei érá producerea invetiatoriulu cu scolarii, — cantarile liturgice.

Ce'a ce nu potu lassá neamintitu e, cá acelu d. invetiatoriu in lunele trecute se ocupasse cu instruirea adultiloru, si dupa ce i-a deprinsu in scriere, legere si calculare facú relatiune la D. inspectoru scolastecu comitatensu, care indata a esmisu una comisiune in acèsta nobila cauza. In 8 maiu d. invetiatoriu depuse esamenulu cu 30 de adulti inaintea acelei comisiuni. Acesti-a cu vre-o doue lune inainte de acést'a nu aveau nici cea mai mica idea despre scriere si legere, nu scien baremu o litera, ér' acum toti sciu serie si cetí corectu si potu deslegá cu iscusintia unele teme d'in calculatiune.

Dupa finirea esamenulu comisiunea si-esprimá multumit'a cátra d. invetiatoriu Eliseu Barbosu pentru zelulu aretatu, ér' adultiloru pentru diligentia, iubirea ce au avutu-o in acést'a maretia cauza.

Daca dnii invetiatori pre totu loculu aru lucrá astu-feliu pentru caus'a scolara si natiunale, éta preste 20—30 anni, séu dora si mai curundu, nu s'ar' aflá unu singuru romanu, carele sè nu scie serie, cetí si calculá.

Inchiatu oftandu, cá Ddieu sè ne dèe multi invetiatori cá d. Barbosu, cá-ci speru cá natiunea romana, numai atunci se va redicá d'in intunerecu la lumina, numai atunci fiii lui Traianu voru avé respectu inaintea altoru popore, si numai asié natiunea romana se va poté mesurá cu alte popora culte.

Unu ospe interessatu de acèsta cauza.

(Bibliografia.) S'a pusu sub tipariu: **Cronicele Romaniei, séu Annalile (Letopisitile) Moldovei si Munteniei.** Grig. Urechia. — Mironu Costinu. — Nicolau Costinu. — Ionu Niculcia. — Assente Uricariulu. — Nicolau Mustea. — Ionu Cant'a. — Ienache Cogalniceanu. — Radu Popescu. — Radu Grecianu. — Nic. Rosetu. — Constantinu Capitanulu. — A. Beldimanu. — etc., etc.

A dou'a editiune revedinta, indiestrata cu note, biografie si fac-simile, cuprindendu mai multe cronice nepublicate inca, si ca adausu

Tablele istorice alle Romaniei

de la an. 1776. pána la 11. februaru 1866.

de **D. MICHALU COGALNICEANU.**

V. Tomi in 8-vu mare, imprimati cu caractere garmond (litere merunte) noue, hartia velina. Bucuresci, Tipogr. na-

tionale. Pretiulu prenumeratiunii este 40 lei noui (18 fl. v. a.) Editiunea va fi completu inchiatu in an. 1872. Foie de prenumeratiune sunt depuse la tote librariile d'in Romania; prenumerantii voru primi adeverintia tiparita, numerotata, scosa d'in registru si portandu numele Dlui Mich. Cogalniceanu. Unu osebitu anuciulu va face cunoscutu numele librariloru si corespunditorulu pentru strainetate.

Este de prisosu a mai recumendá acesta intreprindere attentionii publiculu nostru, ea se recumenda insu-si. Este cea mai buna ocaziune pentru toti cei ce se ocupa de istoria natiunale d'a avé la unu locu pre toti cronicarii Romaniei.

VARIETATI.

* (Advocatu nou.) Ni-se scire d'in Desiu, cá D. Iosifu de Lemeni, fostu procuratoru comitatulu Solnocu-inter. au facutu inca in aprile, a. c. censur'a de advocatu la tabl'a reg. d'in Tergu-Muresiulu si cá s'a assediatu in Desiu, unde lucra cu multa diligentia si partenire comune.

* (Sinucidere.) In comun'a Ciohai s'a impuscatu unu teneru unguuru placutu si vediatu. Elu s'a amorsatu in una tierenca romana frumoasa si a voitu se o iée de socia; neinvoindu-se inse la acést'a parintii feciorulu, elu disse, cá fára acèsta femea elu nu pote trái si sigillá cuvintele salle numai decatu prin mortea sa.

* (Necrologu) Junimea romana d'in Bud'a-Pest'a cu anima doreiosa anuncia grabnic'a morte a confratelui Mihaiu Buneiu candidatulu de advocatu, repausatu in etate de 27 ani in Pest'a la 20 maiu, 1 iuniu 1872, sér'a la 10 ore. Osamintele repausatulu séu depusu sa odihna eterna — dupa ritulu gr. or. — in 3 iuniu, 22 maiu a. c. la 5 ore d. a. de la spitalulu filiale Rokus langa Ludoviceu, in cemiteriulu greco-romanu de langa strat'a: Kerepes. — Fia-i tierin'a usiera si memori'a eterna!

* (Unu jocu rar alu naturei.) In cottulu Hontulu una femea nascú una féta, admirata cá unu fenomenu de sute si sute de omeni curiosi si pre care si medicii au insemnatu-o de curiositate. Formatiunea faciei si a corpulu acestei fete e de totu normala. Pre frunte si pre bucele faciei are pete negre; asemene si pre cifa, peteculu de aici inse e cátu o caciula; ambele parti de la brau pána mai la genunchi inca sunt negre, cá si candu ar' fi nesce ismene de scalda. Colora peteloru e totu negra si la pipaitu cá metas'a. Mamei acestei fete s'a si facutu degiá promisiuni multe si frumoase, cá se espun'a féta sa la privirile lumei cá unu miraculu alu naturei.

* (Dionu Stratu) este numitu agente diplomaticu allu Romaniei la Paris. Decretulu prin care fu rechiamatí de la Constantinia si numitu la Paris, este conceputu, precum se dice, in termini forte linguistici pentru D. Stratu. Trebuie cá Dsa a facutu mari servitie statulu rom. aflandu-se in functiune pre langa Serailu Sultanulu.

* (D. Aless. Lahovari) fostu ministru si deputatu d'impreuna cu D. Aless. Pencovicu, capu allu officiu centralu de statistica, sunt delegati de cátra guvernulu romanu a luá parte la lucrările congressulu statisticu, care se va reuni la Petruburg, 5000 de lei n. s'a pusu la despusetiunea loru pentru spese de calletoria si petrecere la congressu.

* (D. Teodoru Rosette) fratele Domnei Elen'a, consortea Principelui Cus'a, este numitu agente diplomaticu allu Romaniei la Berlinu. Semnu de impacatiune intre Berlinu si Bucuresci, dupa faimos'a calletoria la Berlinu a Dlui Mavrogenu, ministru de finantie allu Romaniei, care avuse misiunea de a assiste la actulu transformatiunii obligatiuniloru Strusbergiane in actiuni d'alle noiei societati de actiunari a callei ferrate: Romanu-Bucuresci-Verciorov'a.

* (Necrologu.) Elena Popu n. Ciurcu a inccetatu de in vietia in etate de 25 ani la 31/19 maiu a. c. la 2 ore de nopte, in urm'a unui morbu de plumani. Iosifu Popu, j. de r. de cercu in Brasiovu sociulu, — Livia, Valeria si Zoe siciele, — Teodoru T. Ciurcu si Zoe Ciurcu n. Nica paratii, — Eufrosina Puscaru, Maria Popea, Ecaterina, Zoe si Teodoru Ciurcu jun. sororile si fratele trecutei la eternitate plini de intristare si cu anima franta de dorere, facu cunoscuta acesta simtibila pierdere, consangeniiloru, amiciloru, cunoscutiloru si totororu celoru, cari au parte la dorerea loru. Ceremonia funebrala se va tiéné la 2. iuniu, 21. maiu (s. s. Constantinu si Elen'a) 3 ore d. a. — Brasiovu, 31/19 maiu 1872. — Repausatei, pre carea man'a cea neindurata a mortii o rapí in florea vietiei d'in sinulu dulceti salle familie, i dicemu „Fia-i tierin'a usiera!“ éra intristatulu consorte, amicu allu nostru, si minoreniloru sei copii, precum si doiosiloru parinti si consangeni gelitori, li dorimu mangaiarea cerasca! Red.

* (D. dr. Stefanu Cap'sia) directoru generale allu servitiulu sanitariu si D. Mauritiu Colbenu, profes. capu allu institutulu veterinariu, fusese inca in ern'a trecuta, delegati d'in partea guvernulu Romaniei la congressulu internatiunale de Vienn'a, tiénutu pentru mediocirea unei procederi (mesure) communi in contra ciumei de vite cornute. Mai tote statele europene au fostu reprezentate la acestu congressu, pana acum inse n'am aflatu despre resultatulu conferintiei.

